

Latweeschu Uwise.

Mr. 4.

Zettortdeenâ 22. Janwar.

1853.

Druckts pee J. G. Hoffmann un A. Johannsohn.

No Birschumuischas.

Jauna gadda pirna deena mums atnesse tabdu paschu laiku kâ wezzais gads eeffsch saweem beidsameem mehnescheem. Gandrihs nesinnam wairs kâ saule pee debbesim irr. Par wissu gaddu bija tikkai 103 itt klaidras deenas un eeffsch 4 pehdigeem mehnescheem tikkai 13. Sneegu mehš tikkai lohti retti warram eerandšiht, un ilgaki ne kâ 2 deenas no weetas, jo brihscham falsst, brihscham atkal leetus lihst. Neds malku, ned balkus warr atpest un jebšchu gan deesgan seenu wassarâ effam sanehmusch, tad tomehr to ne warr mahjâs west no tablakam plawahm. Laika ghabse Dezembera mehneschâ rahdija 21 deenas siltumu grabdes un tomehr tahds nejauks laiks ne irr ne mas kaitigs bijis zilweku wesselibai.

Birschu un Sallas draudšê isgabjuschâ gad-dâ irr dsimmusch 231 behrni un nomirruschi 146 zilweki; laulati 60 pahri. L.

No Bihnes pilsehta.

(Beigums.)

Tad Kattolu mahzitajs pikku swezzi eededsinajis, eewedde muhs tannis pagrabbôs. Al, zil sahrku tur redsejam eeffsch kurreem Keiseru, Keiserenu un winnu peederrigu kaulini dusseja! zits sahrks bija no dahrgeem akwineem, zits no warra, zitti wehl no tihra sudraba ar jaukeem skunstes darbeem brihnischki ispuschkoti; wehl zits no teem augsteem kungeem arri bija pats nowehlejees itt ne-ispuschkotâ sribnitê gul-leht. Warra un sudraba galdi pee galwas un pee kahju galla, isteize, winnu waldischanu un winnu darbus, kas mahzitam zilwekam dauds

leelus pasaules notikkumus peeminneja. Bet itt ihpaschi schinni weetinâ, kur tik dauds warreni kungi schihs pasaules nu nahwes meegâ augschamzelschanas deenu gaida, peeminneju, ka ta pasauale pahreet un winnas kahriba, bet kas Deewa prahtu darra, tas paleek muhschigi! Ir scheem kungeem un Keisereem nu zitta manta naw, ka ween Kristus wahrds: es esmu ta augschamzelschana un ta dsihwiba, kas eeffsch mannis tizz, jebšchu tas buhtu nomirris, tas dsihwohs!

Tâ pateesi winnâ stundinâ arri schee mirroni kâ ar dsihwu wallodu mums Deewa wahr-dus fluddinaja un katre muhsu starpâ tahs labbas apnemshanas, kas basnizâ sirdi bija zehlschabs, scheid jo swehtakt apstiprinaja. — Beit-tin ar kluflu prahtu atkal aisgabjam ahra un bes dauds wahrdeem tablaki staigajam.

Kad nu pee Schwarzenberga dahrsu tikkuschi, no muhsu mihla waddona schkirdamees, tam labbu dserramu naudur gribbejam doht, tad winsch to nebuht ne nehme, bet isteizahs: Zee-nigi kungi! es gan esmu nabbags ammatneeks, jummikis, un schinnis dahrgôs laikôs grubti deewsgan, seewu un tschetrus behrniaus ustur-reht; un kad juhs darba deenâ buhtu satizis, tad us jums par waddonu gan nebuhtu wiss gabjis, jo tad nebuhtu drihkstejis laiku kaweht; bet schodeen swehtdeenâ, kur man jauks preeks bijis, ka tahdu masu mihlestibas darbinu warreju pastrabdaht, naudur pelniht ne klahjabs. Naturreet tapehz sawu naudur un lai Deews juhs pawadda us juhsu tablakeem zelleem!

Wehl ar pateizibu peeminnu scho gobdigu kristigu zilweku un Deews winnu arri peemin-

nehs! Bet woi naw teefa, ka muhsu tehwu-semmitè dascham geldetu no schi stahstina diwas mahzibas smelt, prohti pirmkahrt, teem buhtu apkaunetees, kas nesinn swehtu deenu swehtigt, woi nu leeku pelnu, woi leekus preekus mekledami. Un tad wehl itt ihpaschi teem buhs sawu zeefiridibu noschehloht, kas zekawihram ne gribb labprahit paligu sneegt. Pawissam Kursemes zekawihreem pascheem dohmu scho pasazzinu apzerreht, jo winnu staryà dauds tahdus atrohnam, kas to par gohdu turr, zellu ne greest, iffatru ko fateef kirzinaht un tam, kas kahdà nelaimè krittis, bes dahraas makfas paligu ne sneegt; lai apdohma ka mehsh wiffi effam zekawihri un wiffi tapsim weenà weetinà, kur bes paliga buhtu ja-apgrimst, prohti nahwes nakti, un til teescham ka tur Jesus paligu zerrejam, tik teescham lai scheid mihlestibas darbus strahdajam ir tur, kur neweens muhs ne pasihst, bet kur tomehr ta Deewa waigs par mums irr nomohdà, kas sohlijis: ar kahdu mehru juhs mehroseet, ar to ir jums taps atmehrohts.

A. R....

Rà brihscham eet ar spihtheschannu.

(Beigums.)

To dširdoht Leelam Suttim eeschahwahs prahitè zeeminam, ko jaw nekad labbi ne eeredseja, un kam ihpaschi tapehz bij staudigs, ka winnam lauku kohpschana un mahju dšihwoschana dauds labbakti weizahs ne kà schim, labbu spihiti padarriht. Winsch tadeht tà us teem laudim sahze runnaht: „Lautini mihli! man arr irr darba, un zil mans zeeminsch dohs, til es arr dohmu, un wehl sefferi wairak.“ Us scheem wahrdeem tee apstahjahs, sawà prahitè dohmadami: Darbs weenads un nauda labbaka. Un Wikkels Balamut ar sawejeem un wehl pahris schidinu tuhda salihke ar Leelo Sutti. Weena patte seewina, kas no Kurses us Leischeem bij noprezzeta un nu ar behrnu kahpeli atraitne bij palikkuse, fazzija tà: „Es gan esmu nabbadsite, un tas sefferihts man buhtu dikti derrigs; bet no sawahm skohlas deenahm wehl

atzerrohs tohs Salamana wahrdu: „Pateefa mutte pastahwehs muhscham, un tas taisnais muhscham ne kustinafees. Tad es arr ne kustinafchohs, bet palikkuse pee sawa wahrda un to sefferi peezeetischu.“ Tà winna aisgabie us Masa Suscha plawu, kur tas ar wiffu sawu saimi taisfijahs pee darba.

Kad tas winnu weenu paschu eeraudsija anahkam, winsch pehz saweem zitteem algadscheem waizaja, un no winnas isklaufinajis, kahdu spihiti Leelais Suttis winnam bij padarriht, winsch wairak ne ka ne fazzija, ka tà: „Lai, lai! Schehligais Debbesu Tehws gan arr tà mums lihdsch, un tawa stahde, Lihsite! ne buhs, ka tu manni effi paklausijusi.“ Nu til winsch ar wiffieem sawejeem sahze rautees pee darba, un tas winnam arr brihnischki schkibrahs, pawissam Lihsitei, jo ta irr plezzigs seewischkis un ne taupahs pee darba, dohmadama: „Strahdneekam irr meegs gahrds, un strahdjoht sawas behdas aismirj.“ Kad Masais Suttis winnas ustizzigu strahdaschannu redseja un kà winnai brangi schkibrahs, un tur klahit winnas gohda prahit un winnas grubtu dšihwi eesch tufschibas atzerreja, tad winsch eedohmajahs winnai kahdu preeku padarriht. Wakkarà isnehme spohschu appalu dahlderi no stajja, kas jaw daschu gaddu bij stahwejis pee mallas likts, un to Lihsitei eedewe par deenas algu.

Ta uskleedse no preeka pahremta par tahdu dahwanu, un apsohlijusees wiffu seenalaku Masam Suttim ween klausit, winna aschi aistezejea mahjàs pee saweem behrnineem. Kad nahze gar Leelahm Suschu mahjahm garram, atradde Wikkeli Balamut ar sawu pulku. Tee pee wahrteem bij apmettuschees, un gaidija sainneeku, kas us trohgu bij notezzejis preeksch saweem algadscheem sifku naudu gahdatees. Garram tezedama Lihsite iswille sawu spohschu dahlderi no kabbatas un teem to rahdija fazzidama: „Man tatschu gan raddahs jo baggata pelna, jo rau ko mans sainneeks man par deenas algu maksajis!“ Wikkelim papreekschu melli ween palikke preeksch azzim, un winsch itt stahbi galwu

noduhre; bet ne zil ilgi, tad aschi uslehze kahjäs un isflattijahs kà tahdäs, kas schurku lammatà zaunu nokehriš. Patlabban arri fainneeks no krohga pahrnahze, un taisijahs ikweenam 15 kap. deenas algu un 6 kap. to apsohlitu usdewi nostaitiht; bet Mikfels Balamut ne bij wiš ar meeru, un fazzija: „Tu man ešš sohlijis til dauds kà tawš zeeminsch dohs un wehl sefferi wairaf. Masais Suttis Lihsei dewis wesselu dahlderu, tad tew man jadohd 4 dahlderu un 4 sefferi, tas irr puš festu rubutu un 7½ kap. par mannu faimi.“ Leelais Suttis nejauki sahze rahtees un lammaht: „Kas winnam dallas effoht gar Maso Sutti? Tas warroht wiffas sawas mahjas atschinkoht; tad tatschu winnam ne waijadsefchoht arri tahdam lohpan buht. — Algadschi til pussdeenu effoht strahdajuschi un nu gribboht wairaf ne kà pussohtras neddelas algu.“

Mikfels nepadewahs wiš, un atfazzija: „Kas derrehts tas derrehts, un ka tawi puischi, bes fainneeka plaudami, til flinki bij strahdajuschi, ka mums darba peetruhke, ta ne bij muhsu waina.“ Tä winni wehl ilgi teepahs, un til til nefakawahs, bet gallà ne warreja tift.

Ohtru rihdu Balamuts bij pee teesas, un lai arr Suttis deewšün zil smalki aishildinajahs, tad tomehr newarreja leegtees, ka wehl sefferi wairaf par to bij sohlijis, ko Masais Suttis vohschoht, un kad arr Masais Suttis peesautks leezinaja, ka Lihsei to dahlderu par zittu neko, kà par to deenas darbu maksajis, tad teesa spreede arr, ka sohlihts sohlihts un derrehts derrehts. — Leelajam Suttim wiff skaidri bij jamaksa, un til to kapeika treschdaku ween winnam atlaide. Schi dischi arri bij klahht, un kad redseja, ka Mikkelim til labbi isgahje, tad arri rohku issteepe, un Leelam Suttim atfal maks bij jaraisa wallam, lai tikke lai netikke. Par leelaku nelaimi ne weens winnu ne schehloja, bet kad pahreedams pee zeema krohdsineeka firdi gribbeja epreezinaht, wiffi winnu nehme ismmeet; zits winnam sohlija labbu padohmu kà Masam Suttim spihleht; zits winnu jautaja: „Woi ne

gribbeht wehl Leischu algadschus derreht? zits: „Woi ne waijagohht seenagrabbeju?“ un tà jo prohjam. Leelam Suttim dsehreens zaur to ruhgt ween bij, un pluhktees ne drihkfsteja, kad winnu bij dauds un winsch weens pats. Tad labbat aishgahje prohjam, un wehl pa lohgu dširdeja, ka wiffi krohga brahlischi smehjahs par winna nelaimi. Mahjäs pahrnahjis bij dikti fashuttis un sahze nejauki grassitees un lammaht, ir Leischu saglus, kas winnu islaupijuschi, ir krohdsineeku, ka winnu prett smehjejeem ne bij pahrstahjis, ir teesu, ka wiltigi spreedusi, ir likkumus, ka til nelahgi taisiti, un ihpaschi Maso Sutti, ka tas blehdis weens pats wainigs; spih tedams ween winsch Lihsei to dahlderu buhschoht eedewis. — Kad jaw gandrihs wairs newarreja, tad winna wezza mahte nehme bihbeli no plaukta usschihre Sihrafa grahmata 27 nodaku un dewe winnam 26tà pantà schohs wahrduš lafsiht: „Kas ohtram bedri rohht, tas krittihs pats eekschà, un kas ohtram walgu leek, tas taps pats no ta sawaldsinahs.“

Mehs gan arr pasmehjamees par winna skahdi, pee ka weens pats wainigs, un mums tihht, ka winnam tà pehz swehteem raksteem notizzis; bet tomehr mehs ne uesteikšim wiš Mikfeli un winna beedrus, nedš buhsim kahrigi pehz tahdas pelnas. Tä gan Schihdam un tahdam Balamuttim warr labba buht; bet, ikkats kam tahda tizziba kà gohdigai Lihsitei, un ko ta Kunga Jesus gars walda, to labbaku ne turrehš, ne kà sahdsibu. H. C. R.

Semneeks. *)

Dagšbigalla preezajahs,
 Besdeliga usmeijahs,
 Strasbinsch wiffseem stahsta to:
 „Nau man behdas par neko!“
 Bet kad semneeks lauzind,
 Satvu peeru farauza.

*) Schi bseefmina no sahda 14 gaddus wezza meshafarga dehla fastandinata.

Wiffi meschi lihgojahs,
Labbibina augkojahs,
Lohpiasch mahjäs pahmahja,
Deewinu noslaweja. —
Bei tab semneks mahjäs nahf,
Sawu peeri faraukt mahf.

R. 2.

Tizziba.

I.

Man firbš, kà zihruš
Tas gaisš man Tu;
Ar fatwahm dseefmahm
Tew mefleju.

2.

Man firbš, kà pumpurs,
Ta faule Tu;
Kad manni fluhpsti,
Tab usseedu.

3.

Man firbš, kà gleemesš
Ta pehrle Tu;
Ar tew ir wifš man,
Weens neberru.

4.

Man firbš, kà pukke,
Ta smarscha Tu;

Bes Letwis, mihta
Drihs wihtifchu.

5.

Man firbš, kà reekstiasch
Tas kohbols Tu;
Weens esmu ifchamals
Un fabruhpu.

6.

Man firbš, kà deena,
Tas gaischums Tu;
Bes Letwis gluschi
Tè nosuhdu.

7.

Stahw, gaisin flaidrajs
Pee zihruka;
Stahw, faulit fita,
Pee pumpura!

8.

Stahw, pehrle dahrga
Pee gleemescha;
Stahw, smarscha kohfscha,
Pee seedina!

9.

Stahw, kohbols faldajs,
Pee reekstina;
Spihd gaischums spohschajs,
Schi deenina!

Kahrliš Eugenberger.

S i n n a .

Mihl. Skš, — E. D...g no D. Atbilbes us pehrnaja gadda Awifschu stahsteem un raksteem mehš ne warran tadeht peenemt, kà schinni gadda kahdi 1600 jauni Awifschu lassitaji peestahjuschees, kas no teem pehrnajeem stahsteem un notikkumeem ne puschu plehstu wahrbinu nesinn. Wehl jakafka tà: Mufsu tautas meitina nu ir isprezzeta un kristiga jauna fainneeze. Tai tas buhtu par leelu kaunu un grehfn fatwu mutti atwehrt us fatwa tutwajaja zilweka isbrammafchanu un us rupjeem wahrdeem! — Stehtijeet uu ne nolahdeet, fakka tas Kungš, un wehlejeet labbu tam, kas juhš buhtu eekaitinajis.

D r i h w d r i k k e h t .

No juhrmallas-gubereiments augtas waldischanas pusses: Collegienrath v. Braunschweig, Zensor.
No. 17.

Latweefchu Nwifchu

Nr. 4.

peeliffums.

1853.

No Zeligawas.

31mâ Dezember, feschds wakkarâ, swannija muhsu Latweefchu Annes-Basnizas pulstfeni, durwis atwehrabs un laudis gahsabs kâ straume basnizâ, tã ka leelais Deewa nams abtri bij pilns; jo ne ween muhsu pilsehta draudse, bet ir dasch lauzineeks un Kungi bij sanahkuschu wez zu gaddu pawaddiht. Basniza bij ispuschkota ar dauds 100 swezzehm, ar leeleem mehtru frohneem; pihlari bij aptiht ar garrahm saitehm no eglu sarrineem un tã wissa basniza isgresnota. Ar Deewa kalposchanu, Deewa teifschanu un luhgschanahm isdewam no firds gohdu tam, kam gohds un pateiziba par wissu labbu dahwanu un pilnigu dahwanaschanu pee meefas un dwehseles eefsch Kristu Jesu peederr. Spreddiki teizam par Josuûs grahm. 1 nod. no 1—11 weet. lihdsibu turredami par teem wahrdeem, kô Deews teem Zuhdeem peekohdinajis, kad tee no Egyptes semmes nahkdami, taifijahs pahre Jordanu eet un ee-eet tannî no Deewa teem apsohlitã semmê. Muhsu no ta Kunga mums apsohlitã ihsta femme irr — ta Deewa walstiba; us kô lai ifkats few fataisa to ihsto „zella barteibu“, kas irr sw. Deewa wahrds un Jesus Kristus, ta maife tahs dschwibas. — Tã swehtu wakkaru pawaddijuschu, dewamees wiffi, schohs Deewa wahrds sawã firdi wehl apdohmadami, us mahjahm.

(Gedruckte Originalien)

S—3.

No Birschunuischas.

Dhtrds seemas-swehtkds weens Krihzbürges draudses lohzeckis nahze muhsu Sallas basnizã, Zehkabastattê, un luhdse mahzitaju, lai tas winna firds pateizibu Deewam preekschã neff ar swehtu aistuhgschanu, par to atdabbutu wesse-

libu, kô tas tam mihtam Krihzbürges mahzitajam irr dahwinajis — kas lohti un ilgi flims bija. Redseet, kahds gohdigs draudses behrns un kahds mihtohs mahzitajs! Sinnams, ka Sallas mahzitajs ar leelu preeku paklausija scho luhgschanu.

2.

Nã Deews nenoseedfigu glahbis.

(Pateefigs stahstis.)

Kahdã leelã galwas pilsehtã wez Lutteru mahzitajs dsihwoja, kô netween winna masa draudse, bet arridjan augsti un semmi no zittahm tizzibahm lohti eeredseja un mihtoja kã ihstu Deewa — un gohdawihru. Pahre wisseem pats leelakajs Pollizejas-wirfneeks tam bija draugs un bija saweem karrawihreem aschi peekohdinajis scho mahzitaju katrã brihdi un kad arri nakts iwiddã buhtu, tuhdat pee winna eelais. Weenã wehlã wakkarã prett pufsnakti, tam wezzam mahzitajam wehl pee sawahm grahmatahm sehshoht, winna durtoju pulstfenisch pefschindeja un winsch pats gahje to schkindetaju rauscht, dohmadams, ka tam buhshoht pee kahdu flimneeku ja-eet. Durwis atschahwis winsch swezzi rohka redseja no leelas kareetes iskahpjam kahdu lungu, kas kã muishneeks bija spohschu apgehrbts un kam gohdasihme pee kruhtim kahrabs. Schis wezzo apfweizimajis pee winna istabã eegahje un tam ar ihseem wahrdeem isteize, ka winsch tam pakaf nahjis to pee kahdas lohti sawahjuschas radneezes aistwest, lai winsch tai swehtu meelastu fataisa un nolwehl. Ta effoht pateefigi tizziga Luttura, bet netweenam netwajagoht sinnaht, kas winna tahda un tam mahzitajam wajagoht laut fewim azzis aisseet un ar zeeti aisseetahm azzim pee winnas nobraukt, lai arri winsch ne sinnoht, kur ta miht. Wezzajam gan eeschahwahs prahã, kã spohschajs kungs warroht kahds laupitajs buht, bet firdi fa-

iwam Deetvam patvehledamees wiensch fatwu flimneeku rihku dahrgu weffiti paduffe eespeedis, lahtwe fetwim azzis zeeti aisfeet un ar to sweeschineeku kohpâ tanni kareete aisbrauze. Tur kluffi fatwam waddo-nim blakkam sehbedams, wiensch wehrâ lifke un nomannija, ka ohrmannis rinku rinkeem par celahm apfahrt braufaja lihds tas appaksch kahdas muhretas iwelwes eebrauzis apstahjajs, ko wezzais no kareetes rihbeschanas un atskanna nolehme. Tur leegi no wahgeem iszeltu winnu pa plattahm treppehm augschu wedde un tam tumfchâ preeksch-istabâ to drahnu no azzim nonehme. Spohschajs kungs winnu zaur augstahm durwim eewedde garrà un plattâ istabâ jeb sahlê, fur leela baggatiba, zil pee glahsa elju lultureem warreja eeraudsicht tam pretti spulgoja. Pohgi bija aisfarrinati. No schi sahla sweeschajs to wehl zaur garru rindu no spohscheem, leegi apgaismoteem, tikpat aisfarrinateem kambareem schigli zaur iswedde, lihds tee kahdâ masâ istabina eeahze, fur kohscha ar dahrgahm sihshu gardinehm aisfarrinata gulta stahweja. Waddons tam fazzjis, ka schinni gultâ to flimneezi atraddischoht, to nu tur weenu atstahja un ahtri kahdâ fahnkambara eeschahwahs.

Mahzitajs tahs gultas gardines leegi atschkibrih tur eeraudsija flaishtu jauku meitinu gullam, bahlu kâ mirroni. Schi ittin leegi tam fazzija: »Paldeewis, tehtsicht, ka mannu luhgschanu effect patlausfijuschi. Ne waizajeet manni nemas, bet fataisfet wissu, ka ar fatwu Bestitaju warru fatweenottes. Mahzitajs nu steegschus masu galdu pee winnas gultu peeneffe un tam fatwus swehtus rihkus, maisi un wihnu, starp diwi degguschahm wasku swezzitehm uslikke. Kamehr wiensch to darrija ta flimneeze kluffam Deetwu luhdse un lihds ka mahzitajs to gribbeja udrunnahht, schi fazzija: Es nabbaga greh-zineeze suhdsu Deetvam un jums fatwus grehtus ar lohti famiffuschu firidi. Gan arri es esmu laizigu nahwi un muhschigu pazeeschanu pelnijusi. Bet es tizzu eeksch Jesu, kas fatwas dahrgas affinis par mannim islehjis un zerru ka tahs manni schkistihis un taisnohs. Negribbu wairs tahlaki grehkoht. Mahzitajs nu tai fatwu rohku leegi us galwu lizzis, tai flubdinaja to preezas-wahrdu: »Nemnees drohschu firidi, tawi grehki tetw peedoht, bet far-

gees jo prohjam grehkoht. — Tad wahjai behbulai pasneeds to apstwehtitu maisi un wihnu, un to wehl beidsoht ar teem wahrdeem: »dsihwodama un mirdama peederri tam Kungam!« apstwehtija. Slimma, kâ atspirgusi, fatwu kreifu rohku appaksch dekkes iswillkusi gribbeja mahzitaja rohku pee fatwahm luhpahm peewilft, bet schis eeraudsidams ka winnas balta meesa bija ar siltahm farkanahm affinum apraipita, tuhda fatwu schkistitu rohkas lakkatu trih-jos gabbalos saplehse un tai us ahderi, kam siltas affinis ispsedahs papreeksch beesi saliktu luppato ar swamnu uslikke un to ar lakkata-likti zeeti pahrschje ua satinne. Tad ar treschu lakkatu atlikkumu tai zil warredams tahs affinis noslauzjis, scho gabbalinu sakrohkatu fatwâ kabbatâ paglabbaja. Winnas aisfeetu ahderi appaksch dekki glabbadams, paschkindeja ar masu galda pulksteniti, pehz ko sweeschajs kungs tuhda no ohtra kambara eeahze, mahzitajam palihdseja flimneeku rihkus weffite paglabbaht, kamehr ta meitina kâ pagihbusi us fatwu galwas spiltweni paslihke. Ne wahrdu teizis sweeschais tam wezzajam atkal azzis aissehje un to no treppehm, fur tam kahja paslibdeja, kâ ka tas us appakschas kahpu apsehahs, us kareeti notweddis, ar wiiffadeem lihktumeem to fatwâs mahjâs pahrtwedde tur to atstahdams un par tumfsu prohjam freedams. Wezzais ar ne-aisfeetahm azzim driht fatwu istabinu atradde un schigli ik deenas drahnas mettees, kahdu stundu pehz pufsnakti pee fatwu draugu, to leelu Pollizejâs-wirfneeku noschahwahs. Waktis to tuhda pee wirfneeku eewedde un mahzitajs tam to wissu skaidri stahstija, kas tam nulle wehl bija gaddijees, tam turklaht arri minnedams, ka wiensch to affinnu lakkata gabbalu, no treppehm nosliddedams es-soht fleppeni appakschas trepju kahpâ eebihdejis.

(Turplittam beigums.)

Patiweeschu Awischn us jaunu gaddu!

Wihla mahse!

(Beigums.)

Bet nu juhs arri gribbeseet sinnaht, kas es esmu, kas sweizinadama jums wissu labbu no Deetwa wehle. Es mu Kalnamuischas draudses jauna

stohla, kas preeksch puffgadda dsimmuse. Ja juns
tist klauftes, tad juns te kahdu sinu laidischu
par fatou dsimschanas = deenu un ka mannim klah-
jahs. Tai 21. August deena es pirmureis dabbuju
redseht schihs pafaules gaischumu. Ak, ta bija jauka
deena! Sanahze pulks weesu pee manna schuhpla,
preezajahs par mannu peedsimschanu un manni
laipnigi glauftinaja. Patti zeeniga Zeelmahte bija
klah tanni pulka ar zeenigahm kunteffehm un prei-
lenehm, tapatt muhsu firmajs zeenigais Muishas-
kungs ar zitteem Rungeem un laudim no muishas
un no kaiminu mahjahm dauds gohda = laudis, tehtwi
un mahtes ar fatweem behrneem, arri muhsu dweh-
selu-gans un muhsu kaiminu draudses zeenigajs
mahjitajs no Salkasmuishas, kam arri lohti labs
prahts pee mannim, jo tas manni nabbagu behrnu
schehlo un mihlo, itin ka buhtu es wiinna pascha
behrns. Schee wiffi peestahjuschees pee mannas
weetinas udscedaja no muhsu wezzas druktes
dseefnu = grahmatas to stohlas = behrnu rihta-
dseefnu: Ak Tehws taws nabbags behrnisch
nahk. Tad muhsu dwehselu = gans Deetvu
peeluhdsis mannim paslubdinaja no Deetwa wahr-
da, ka mannim mihlajs draugs debbesis patš
Jesús Kristus, kas jau fenn preeksch mannas
peedsimschanas manni peeminneis un mannim
nolizzis, kas buhs mans darbs, prohti ka man
buhs mahziht wiffus Kalamuishas draudses behr-
nus turreht wiffu, to winsch patwehlejis. Scho
darbu mannim eerahdjis, tas Deetwa kalps eezehle
par mannu usraugu un kohpeju to deetwabhjigu
stohlmeisteri Gottartu Forstmann, kas Jrlawá stoh-
lehts un arri jau stohlmeisteru-ammata pee Sal-
lasmuishas draudses strahdajis un labbu flatou
eepelnijeed. Tam pascham zeeti patwehleja un mihli
peekohdinaja manni fargahnt un audsinahnt Jesum par
gohdu, un beidsiht muhsu dwehselu = gans man-
nim wehl eedewe kahduš 20 behrnus un muhs
wiffus patwehleja stwehtá luhgschaná Debbes = tehwa
rohkas. — Nu atkal wiffi dseedaja Deetvam flatwas
un patejibas dseefnu, un tad Salkasmuishas zee-
nigais mahjitajs fatou jauku stipru balsi pazehlis,
ar Deetwa wahrdeem manni stwehti pamahziija, lai
es pastahwigi turohs pee Jesu, un lai netween
mutte un mehle, bet arri firds un darbs to parahda,

ka mannim irr Kristus tizziba. — Beidsiht muhsu
paschu dwehselu-gans manni nosauze par Kristigu
stohlu, un manni eestwehtija eeksch ta trihsweeniga
Deetwa wahrda.

Redseet, ta nu pascha fatwa peedsimschanas
deena es netween wahrdu dabbuju, bet arri tikke ee-
stwehtita un turklaht faderreta ar fatou mihlu bruh-
ganu Jesu Kristu muhsu Westitaju. Zaur ta pascha
mihligu gahdaschanu mannim lihds schim itt labbi
klahjeed. Zebtschu dauds reis noteek pee jaunpee-
dsimmuscheem behrneem, ka tee jau pascha pirná
gadda fahk nihkt, kamehr nonihkt, Deetws lihds schim
manni netween usturrejis stweiku weffelu, bet arri
deetws pee-augt leelaku, jo nu man jau irr gandrihs
40 stohlas = behrni. Maissi un siltumu Debbesu-
Tehws mannim dohd zaur muhsu zeenigu Zeelkundu
un zaur muhsu Kalamuishas pagastu, par to
lai Deetws teem atmaksa! Mans schuhpulis irr muh-
reta ehka, kur zittkahnt bija uhdens = submallas,
jauka tweeta, kur itt ka lepná sahlé dsihwoju, ta ka
man paschajai gandrihs kauns par to, ka mans Westi-
tajs lohpu = fillé gullejis un mannim tik lepnó
schuhpulis. Kad leela pee-augschu, tad mannim
zittur tweetu ustaisihs, un es zerreju, kad tas schuh-
pulis tik lepnó, tad ta tweeta gan arri ne buhs flitta.
Nu juhs manni pasihsteet, mihla mahse. Es juns
nu suhtu dauds labbu deenu un luhdsohs Deetvu
par juns, jo juhs, mihlas Awises, effat muhsu
wezzaka mahse, kam tas patš darbs, kahds mums.
Bet juns tik dauds tuhktoschu stohlas = behrni
buhs schinni gadda, ka gan par dauds gruhti buhs,
tohs wiffus kohpt. Lai tad Deetws juhs stiprima
tahdu leelu pulku mahziht tikpatt wiffada laiziga
gudribá, ka arri stwehtá tizziba, lai tee tohp gudri
ka tschuhskas un turklaht bes wilstus ka balloschi:
lai Deetws juhs ustur wiffahm juhsu mahsinahm
par stwehtischanu, un lai Deetvam irr gohds par wiffu,
to tas pee mums behrneem labbu darra. Es juhs luh-
dsu, suhtet wiffahm Kursemmes un Widsemmes stoh-
lahm un stohlinahm dauds labbu deenu no mannim.
Tahs teescham preezafees par scho sinu, ka win-
nahm jauna mahsina peedsimmuse, un tahs ne leeg-
fees, rihtós un wakkarós fatous pahtarus staitida-
mas, arri manni lihds ar wiffieem zitteem Deetwa
behrneem Debbes-tehwa rohkas patwehleht. Dsih-

wojeet nu weffela. Juhfu wiſſijaunaka un wiſſi-
maſaka mahſite

Kalnamuiſchas ſkohnla pee Jelgawâ.

Jaunakai mahſinai.

Kurſch zahliti jeb balto jehrinu ne miſhlinahs wairak ne kâ lepno gailti jeb baddigo ſtekti? un woi tad uſauguſe meita un mahſtes rohfâs-meita paſcho jaunako mahſinu ne luttina pahr wiſſeem zitteem behrneem wairak? Reggi tai pats leelais preeks dſirdeht, kad maſa mahſina pirmus wahr- dus ſahſ ſaukt? Tadehl ir tawa pirma muttes- teiſchana mums leelu preeku darrijuſe. Etkur gudrs behrninſch, kaſ tuhdaſ ſahſ ar tahdu miſh- ligu un ſwehtu walldodu. Lai taſ Kungs un behrnu draugs Jeſus Kristus tawâ „garrâ un ſirdi allaſchin paleek, ka ir tu warri augt un ſtipriatees garrâ, pilns gudribas tapt un pee- nemtees peemiſhibâ pee Deewa un zilwekeem un ta Deewa ſchehlaſtiba pee tewiſ buhtu.“ To tewim lihds ar wiſſahm miſhlahm mahſinahm pa Kurſemmi un Wiſſemmi no ſirds wehlejam.

Tizzeet, ka ir juhs wiſſas ſirdi un prahtâ turrâm, deen naht galwu puhledami ar to, ka ir jumſ ſawu peenahſamu teſu warretum gah- daht. Bet ne gaideet wehl nekahdas leelas dahwanas no mums. Juhfu wezzaka mahſe patlabban iſprezzeta un pee wiſhra noweſta lee- lâs jaunâs mahjâs par ſaimneezi un tai nu irr ſaimes un maiſes behrnu par brihnumu leels pulks. Wiſſeem buhs iſtikt, wiſſeem un iſklat- ram ſawu bariibu un apgehrbju doht. Tad nu jaunai ſaimneezei, juhfu wezzakai mahſai, irr ſirdſehſtu deesgan. Tadehl pazeſcheetees tiſ wehl kahdu brihdi, teekams ir juhfu teſa buhs ſawehrpta, ſa-auſta un klehtis peebehrtaſ. Buhs gan; jo wehl jelle irraid pa Kurſemmi un Wiſ- ſemmi tahdu wiſru, kaſ ſcho ſawa Kunga wahrdu: „lai tee behrnini pee mannim

nahſ un ne leedſeet teem“, paſchâ ſirdi ſew eelikkuſchi un tadehl no ſawas ſiſpras miſh- leſtibas us muſhu Patw. tautas behrneem ſpeekſti, ar kriſtigu ſkohnlu kohpſchanu ſwehtigi un ſtipri ween puhlejahs. — Woi juhfu gohda wahr- dus ſaukt ar ſaukſchanu? Ne! Tahdi gohda wiſhri ne gaida kamehr tohs aizina un ſauz pa wahrdam, bet paſchi jaw ſteidsahs turpu, kur „tai waijadſibai to ſwehtu paligâ ja- nahſ.“ Tad nu juhs teizami ſkohnlu ſinnataji un kohpeji un behrnu miſhlotaji, dohdeet no ſa- was ſirds pilnibas un garrigas baggatibas ſa- was ſinnas, mahzibas un padohmus par ſkoh- lahmu leeleeem un maſeem par labbu, un arri to ſkohnlu prettineeku un wainotaju pahrmahziſcha- nu un norahſchanu, lai tee teem behrneem ne leedſ pee Jeſu nahſt. Wehs to wiſſu ar preeku un pateizibu iſneſſiſim pee muſhu tautas wezza- kajeem un behrneem, ka tee „warr gudri palikt us to debbeſ preeku, zaur to tizzibu, kaſ irr eekſch Kristus Jeſus.“

Un juhs miſhſas mahſinas pa Kurſemmi un Wiſſemmi wairojeetees, un darbojeetees ir ſchin- ni gaddâ, ka ta Deewa walſtiba pee mums nahſtu.

Juhfu mahſes wahrda S—3.

Jaunas gramatas.

2. Swehti Deewa-wahrdi, kaſ jau- nekteem ja-eemahzahs. Jelgawâ 1850.

Labbak gan buhtu bijis, kad wehl wairak bihbeles-wahrdi buhtu ſalikti bijuſchi, ne ka te uſeetami aſtonâs itt maſâs maſâs lappinâs, — tomehr taſ jaw ſinnams, ka arri maſſ Deewa- wahrdu krahjums warr zelt leelu Deewa ſweh- tibu.

Kahrlis Kr. Utmann.

Br i h w d r i k k e h .

No juhmallas-gubernements angſtas waldischanas puffes: Collegienrath v. Braunſchweig, Zeiſor,
Drittehts pee S. G. Hoffmann un A. Johannſohn.

No. 18.